

F. LALRAMNGATH ZUALI

d/o DARVUANA

CLASS VI ROLL NO 6

Gov't. MIDDLE SCHOOL II SIALSUK

adress: SIALSUK

DAMDAMIIN VENG

Ph. 93 66 117 124

ZIRTIRTU THA

F. LAKRAMNGAIHZUALI

Ka pa in min borol san hma chuan private

Schoolah kan kal ve a, ka pain niti schoolah motorin min
 thlah thin. A ~~am~~ am loh hnuah erauh chuan sorakar
 Schoolah kan kal a lo ngai ta a, mahse sunphakbakin kan
 zirtirtute chu an felin min hmangaih em em a, miss Hnuai
 ngat phei chuan min hmangaih min ngahsak em em a, in
 lamakte lo lengin lehkha min zirfui fo thin. Ka nu hi a
 buai theih em awangin lehkha min zirfui hman lo a, tin,
 lehkha a zirsang lo bank nen High schoolah phei chuan ka nu
~~ai~~ ai mahin kan miss Hnuai hi ka tibuai tam zank hial ang.
 Keimah mai ni lovin, ka nu leh ka nante pauch a hmangaih em
 em a, an ni paun an ngaina em em a, kan chhungkuaa tel ve
 ang main kan ngai thin. Mi harsa zankte a khamngaih em em
 thin a, Pathian tih mi engpauch ti dawn se Pathian dah hmasa ber
 thin mi a ni. Ek kan miss awang hian zirtirtu nika keini aia
 harsa zankte tarfua dawn kangtu nih ve ka lo tum ta hial
 a ni.

Ka hring chu Laltharhuui a ni a, ka chhungle
chuan (Mate) tiin min ko thin a, ka thiante chuan Yhanhui
tiin min ko thin. School ka kal tih ~~at~~ atangin lehkha
thiam lo em em ka nilo va, a vantlang fawl ka ni ve
thin. Lehkha zir hi ka feih ve hrim hrim a, ~~th~~ kriatthian
tumin ka zir ve thin.

Kan chhungkua hi faruk kan ni a, urau
fanga kan ni. Ka fain min boral san ~~(hian)~~ tawh a,
Dungtlang khuaah kan cheng a, urau zinga ufa ber ka ni a,
ka fain min boral san hian kum saum (10) ka ni a, ka
rau chiah hi mipa a ni a kum riat (8) a ni a, kan
chhungkuaah arah chauh mipa a ni nghe nghe. A rau chiah
hi kum ruk (6) a ni a, a dawt leh hi kum li (4) a ni, a
naufang ber hi kum hnih (2) a ni. Ka nu hian fuan a tah
thin a, chu chu kan sum lakluk ve na a ni. Nau
awnte dang nei ta lo chu ka nu chuan fuan tahna hun
a nei tlem thei ~~to~~ hle a, kan dinhmun chu a harsa
chho ve em em a ni. Mahse Pathian zarah eitur tlachhan

①

em chuan kan aum ngai bik lo, ka nu hi Pathian lih
 ni a ni a, niti chhung inkham kan hmang thin. Engkim
 a buana leh harsatna laurna zung zung chu Pathian krenah
 a thlen thin a, keini hauh chutiang tur chuan min zirti
 ve thin.

Class VII ka zin kum hian first term leh second term
 chu thuang takin ka pass a, mahse third term exam nan
 kan khat a la aum tiha chuan ka nu chu thih ngamin
 a damlo ta a, exam a hnai tauch bank nen ka rubu
 a hah em em a, ka nante pahnik lah buaihui an la
 ngai bank si, ka nu aumhui a ngai bank a, school
 hauh ka kal & chhungaun thei hih lo. Exams a hnai tauch
 bank nen lekhha zirna hun ka neilo a, ka nu lah a dar
 thei meuh silo, ka rubu hah leh buai lutuk chu heti
 hian ka taungchhuak hial a, "Pathian, i aum lo a ni?
 Heliang thil hi ngati nge ~~heh~~ kan chungah i thlen
 tir bik," Yin, ka rubu a na vauing vauing a! Hun a
 kal a, kan exams ni hauh a lo thleng a, ka sau krenah
 chuan, "Duata, vamin kan exams a ni tauch a, kan exams chhung
 chu school chaul mai la, keini aum in exams har down
 tho a," ka ti a. A ni hauh chuan a lo duh ve mai a,

Engmah zir fauch neilo in exam dur chuan ka kal a, ka
sibu a va han hak lak, a laupah chuan Pathian bank
ka au leh ta... Ka laungtaina chu chhanin a aum a, kan
test khan ka thiam ve hangai viau a, test naa lo chhuak
deuh hlin a lo chhuak a, thiam em em lo mah eboila,
ka zir loh ngaituah chuan litha ve lak ka ni. Keifauh
ka hlin ve hle a, Pathiam Pathian hrena laumilhu hlin
pakin ka nu a lo dam leh thuai theih nan ka laungtai
a, Pathian ka laungtaina chu lo ngaithlain min chhang a,
ka nu fauch zawi zawiin a lo dam chho ve ta, Pathian
chu a auma min tanfui thuin a knai reng a ni tih
chiang takin ka hre ta a ni.

Middle school kan kal lai hian zirtute kan neitha
em em a, naupangte min hrangaihin hramam hun ~~em~~ eng
lak kan neih theih nan lheitauh min chhuahpui this. Kan
School chu lian em em lo mahse kan hlin ve thei hle
a, kan class ah chuan ka thianu Yeli nen kan thu dur
a, a ni hi a nizia hi a danglam khaup mai a, ni a
tibuai reng a, a aia naupang leh chaklo zankte tihdeuh a
ching em em a, zirtute fauhin an hain hrem phah hial
changle fauh an nei this a, mahse a sim duh chuang lo.

Tim khat chu kan Headmaster pu Zonuna chuan
 School in kal hrain in chhungte, in lu chunga kut nghtin
 in laungtai tir tur tin min home work tir a, tilo chu
 a hrem tur thu a sami nghtal bank a. A tukah chuan
 min zamt hlawn a, tilo an awm nual a, chung zingah chuan
 ka thianu Yeli paub a tel a, period hnih chhung paubah
 an thingthi a, break ah chuan an hrem taub lo, Yeli chu
 eng vanga tilo nge a nih ka zamt a, a ni chuan ti hian min
 chhang a. "Ka pa hi zu in mi a ni a, ka nu hi Pathian
 ngaihsaklo incheina uar tak a ni bank. Kan inchhungah chuan
 ngaihsaktu ka nei ngai lo a, min hmangaihtu leh min ngaihsaktu
 ka v lah hmun dangah lehkhah zirin a awm a, keichu
 inchhung bungraw fakhat ang mai ka ni. Home work kha ka
 theihngulh a nilo va, ka pa hnenah ka sami a, a hman loh
 thu samin zu in turin a chhuak a, ka nu ka huih leh
 a, laungtai nan hun a neih loh thuin min chhang a, ka
 pittui a tla ve hial asin... mahse tih theih dang ka nei
 silo, nungchangtha min huih tu tur ka neilo a, Pathian chu
 ka hua mahse, a chanchin min huih tu tur ka nei
 hek lo." A ti a, keini hi kan kohhran a inang lo
 bank nen mak ka ti hle a, inkawm thui tho mah ilo

chhungkaw chungchang engrah kan in hre fauh lem
lo a, chutia an chhungkaw chanchin min huih chuan
ka khawngah em em a, lihlan ka ngaihtuah tur thu ~~sin~~
ka huih a, school kan ban chuan kan headmaster chu
biakna hun ka nei thei hlah mai, engkin chu ka huih
ve a, a ni fauhin a lainat hle a, headmaster chuan,
"Lo tamnglai hui lo, a theih phei chuan inkhawng hui
i lo tum dawn na," a ti a. Kei fauhin ka theiktang
ka chhuah tur thu ka lo huih ve a.

Result fuan fauh a lo hun ve leh ta reng mai,
vanneih thlak takin ka pass ve hlah mai a, ka laun
em em a, Pathian hnenah launthu ka sawi maulh maulh
mai a ni. Kan sin in min huih ang khon ka thianu
chu inkhawngpuah ka sawm a, a chak hmel vak lo, mahse
ka sawm that awangin a remti ve hram a. Inkhawng
tur chuan ka va sawm a, Biakin kan leh dawn chuan
Yeli chu a nervous hle tih ka hrethei, kan kalphung

4)

leh in kaihruaidan ka hrih ve leh a, kan lut ta a.
zirlaite kan zir a, nam chu a tihmel hle, kan ban
chuan nam a ti em tih ka zant a, a ni chuan nam
a tin tha a tih thu min hrih a. Ka hlin ve he
hle, kan headmaster chu phone hrangin ka hrih ve
a, a ni fanch chuan, "Lo chhonzawm zel la, a nu leh ~~fate~~
fate biak ka lo tum down nia, taungtai thlahthlan
lo la, a tan kan taungtai anga, kawng dik a zanch
ngei theih nan theihlanh kan chhuah ang, chu mai bakah
a nu leh fate kan taungtaihui bank down nia," a lo ti a.

Phone hrangin ka thianm chu chaw ei turin ka
sawm a, a hreh hrel kher mai, i chhungle fanch ka la
hre sila a, a ti deuh a. Kan chhungkaw chungchang ka
nu hsa kan awm dan leh kan chhungkaw inrel bawd
dante chu ka hrih ve luam a, a ni fanch chuan hreh
hmel deuh tho mahse a remti ve hrar a, a nu a lo dil
tur thu min hrih a, kan dah ta a. A hnu rei vak
loah chuan min lo call leh a, a nwin a phal thu min

lo huih a, ~~too~~ inghahna hmun tur vel kan sau
hmu chuan kan dah ta a, ka nu ka huih a, ka kal
ngah a, ka va thlen chuan a lo aum tauh a, kan
in lam chu kan pan ngah a, in kan va thlen chuan
ka nu chuan a lo be sauk sauk a, Zeli pauch chuan
nuam a tih hrel hlein ka hria. Ka nu chu eirang
kan baulpui ngah sauk sauk a, kan baul zauch hui
rei vak loah chuan chung inkham kan hrang a, kan
ei zui ngah a, Zeli pauch chu a tlangnel ve tauh
hle a, ka nu nen chuan an ti ti deuh reng mai a, nuam
an tidur hle. Kan eikham chuan Zeli nen kan tifel
a, tihfel ~~de~~ pah chuan Zeli chu inkham a la duh leh
~~de~~ leh duh loh ka zauch a, a ni chuan a duh thu
leh nuam a tih thu rin huih a, ~~Zeli~~ Zeli chu ka
chaul^hri thauhnaw thenkhat ka pe ve a, a ni pauch
a laum ve hle a, kan veng a inhlal bank nen ka sau
Duata nen chuan kan thlah a, in kan thlen leh chuan
ka nu chuan ~~thut~~ thutal hrel fe hian nih tur leh chak

ka neih leh neih loh min zant a, kei chuan
 zirtitit nih ka tum thu ka heilh a, ka nu fauch
 chuan tha min t' tihpui viau a ni.

Hun a kala, school leh fauch a hnai leh tauh
 viau a, ka nu thu min heilh chuan min deng na kher
 mai, ti hian min heilh a, "Mate, tun kum chu school i
 kal thei tauh lo vang... La man a to tulh tulh a,
 fuan man a tlawm telh telh bank si, hna dang ka
 thauh tel a ngai dawn a ni. I nante form thar lei
 an ngai, lehkhaku leh pheikhauk tih tih vel lei neuh
 neuh a tam leh dawn bank ren inchhung lo enkawl leh
 rau lo aum chu i kuta a aum a ngai tauh dawn a ni."
 A ti a nih chu, keichu ka heilh hai er er a, sau
 mai tun fauch ka heilo, faunah ka tlan chhuak a,
 hmun reh leh tuma aum lohna turah chuan ka thu
 hnauka ka taf zanih zanih a, tihlakzetin Pathian ka au
 va, ka buaina leh harsatna chu a hnena ka thlen a,
 ka zia huain ka hre nghe nghe. Pathian hnena
 ka buaina ka thlen auangin school chu ka lun thei

ngel' ang tih ka rin that a ni.

Ka nu chuan inhlauhn a hmu ve hlauh mai, tah chuan a inhlauh a, nau hmuia inhlauh fauh an phal sak a. mahse, school kan la chaul bank a, nau chu kan lo amn thin. Ka nu chu a thaukum em em a, zan larrah fuan a tah bank a, ka nu a thaukum em awangin keifah school chaul lovin ka kal leh thei dawn a ka laum em em a ni.

Yichuan middle chu Pathian hmuia in ka zo ve ta reng mai Yeli fuan thuang lakim middle school chu a zo va, High school erauh a v bula chhuzawm turin a kal ta a ni. Kan school than chu a maw em em a, zirtirtute fauh an felin min ngahsak em em thin. Ka thuanu Yeli chu ka ngai ve thei hle a, phone hrongin kan inbe ve zeuh zeuh thin a, a v bula amn chu ma a tihhmel hle a, tawngtai leh inkhamnte thlahthlam lo turin ka hrih fo thin. Kan schoolah chuan thian tha deuh mai ka chhar leh a, a hming chu lalmunkini a nia, Kimi tun kan ko mai thin. A felin tawng duk ve tak a nia,

6

lehkha erauh a thiam em em lo thung a, enghelh
em em neilo mih duh tak mi a ni. Kan fahnika
kan aum tawh hi chuan thian dang kan kaum ngai
meuh lo a. Kiri thianha keini aia uha deuh labuathkua,
V Ruat tia kan koh mai thin chu kan kaum ve thin a
mahse, thian dang a neih ve tho ~~was~~ awangin kan inkawm
ngun lutuk lem lo. A mah hi mi polite tak a ni a, kan
inhmuh renchan chuan min be ve ziah tho a mahse,
chutiangin kan innel lutuk lem lo.

High school kal kan kal chinah chuan tlemis ribur
le fauh a lo putling chho ve a, zirtitutes min faih
thin angin hna thaukhreh ka nei ngai lo va, inchhungah
a tangkai thei ang bera hun hman ka tur ve that thin a,
ka naule fauh an lo leikang chho ve a tawh bank a,
inchhung chet mai ni lovin sum lakuh chakra ka lo fu chho
va, exam chaulh lain ka min fuan tah min zirti thin a,
school chaulh kan neih chang chuan fuan te tahn ka form
man tur leh ka mawauhte tuakin ka hlin ve thei hle
a ni. Miss Huai chuan a in buloh huante samin
hathauhte min zirti ve thin a, ka nu hi a buai theih
em awangin hathauh fauh min zirti hman lora, miss

Hruai chu kan chhungkaw tan chuan a hlu em.
em a ni. A ina lekha zira riah changte ka nei
fo ra, ka hna hun eng takin min thlii fui thin a,
a mah atang hian thil tam lak ka zis a, ka tan
chuan a van hlu lak lak em!

Tichuan High school chu harsatra lutuk tank
lovin thuang takin ka zo ve ta a, Higher chu
champhaiah ka nitei bulah zis zawn turin ka kal a,
ka nitei chuan pasal a la neilo a, amaha inluah
nin Bank cashier hna a thank a ni. Champhai chu a
boruak a nuarin a khua panch a lian hle a, ral
atanga han thlii a, phai zaula buh hruen bring dup
leh luitui luang kani ngiai ngiai, ni tha turin a chhun
tlet ser ser han ~~hruen~~ hruen reuh chuan Pathian rohuizia
a van tarlang Chiang em! Ka inluah chuan miss Hruai,
ka chhungte leh ka thiante fahnih an lo lang a, heng
hruen nani tak takte hi an ni ho nena hlin taka
han fan ho a van chakawon tak tiin ka ngaituah

⑧

vang vang a. Chutia thil tam tak ngaihtuaha ka
din reng lai chuan ka nutei chuan, "Mate, i lung
a va leng amon ve." a rawn tia, ka phu deuh zangk
mai, "Leng em em loue, khung lai hmun vel khu a maw
emo ka lo thlin vel mai mai a," tiin ka lo chhang a,
ka nutei chuan, "Nia, maw thei lutuk, ni tla turin a
han chhun phei hi chuan amawin lung a tileng vawng
vawng thei hial ania," nuh sang pah chuan a tia, a
thil tih lai chhurzawm tur chuan a kal zui leh ta
nghal a. Naktuk kan school luh a nih tamh amawin
ka fornte ka raut a, ka mawh turte chu ka tifel
nghal a, ka tifel zangk chuan ka nutei chuan chaw
ei turin min rawn ko a, kan ei zui ta nghal a,
kan eikham huah chuan khura thut pahin kan zirlai
tur chu ka thiam ang angin ka lo en lauka, ka en
zangk chuan ka mu zui ta nghal a.

Zingah chuan hma takin ka tho a, ka nutei a la
thawh loh amawin eirawng ka bawl a, ka bawl zangk
hma deuh chuan ka nutei panch a rawn tho a,

chanchhreh siam thurte min huth huth a, ka siam
zauh chuan kan ei zui ta nghal a. Chaw ei kham
hmun lifelin kan insiam zui a, kan insiam zauh chuan
ka nutein school thleng min thlah a, school pauch
chu a lian ve hle a, teacher te pauch a fel hrel
vian. A nikhatra chu lehkhah kan zir lam lutuk lora,
thuan pauch ka la neilo a, ka thurte pahrik chu ka
ngai rilur hle a, school kan ban ka hnu chuan keirakin
ka haw a, thui vak pauch ka la kal hnu chuan, "Thuan,
min lo nghak lauk," tih ri ka hriat awangin hnung
lam ka va hani a, ka hnungah chuan nipa ngo lam
deh deh kei ai chuan a sang ang tih tur a lo de
ding nui var var a, kan haw ruat zui ta a. Kan hringte
kan chanchinte kan in huth taur a, thuan kan ri zui ta a.
Keipauch intifain eirawngte ka baul a, ka baul zauh hnu
rei vak loah ka nutei pauch a rawn haw a, a in tihfel hnu
chuan chaw kan ei zui ta nghal a, chaw kan ei lai chuan
ka nutei chuan school nuam ka ti em tih leh thuan thar
ka nei ~~em~~ em tihle min zamt a, nuam ka tih thar leh

(6)

ka thian thar u Rinmanpui chanchinte ka hülh ve a,
a ni chuan thian kaum ~~kaum~~ kaunga finkhur a ngaih thu
leh ruihtheihthilte a tar awanga mun finkhur ~~tu~~ tu leh
inhranhranuh ve lo turin min hülh manlh manlh a, kei
pauhin zaun ngei ka tur bank a.

Nitin u Rinmana chuan min raun saun this a,
khaunhar takin hun ka hrang ngai bik lo, thian pauhin
kan neih belh bank a, Mauu leh zoi te an ni. Kan pali
hian kan inkauh deuh chaut a ni ber mai, hrung hrang
hrang atanga kal khaun kan nih awangis inelna pauh a
sang this hle a, keipauh in ~~lana~~ lama nante kuispui
pah reng ngai ta lo chu, a tilha paulah te ka lo
tang ve this a, ka thiante pauhin min laurpui thei
hle a, chitih karah chuan min er em em tu leh taungkam
hriat nuam lo tak taka min taungkhuntis pauh ka
taung ve nual mai mahse, huatah ka la ngai lo. Hunte a
liam zel a Pathuan kachhumaia in Higher chu thuan takin
kan zo ve ta. ~~o~~

College chu Chaphkaiah ~~the~~ bank a chunzaun
leh a, Yeli ren pauh kan lai inbe zeuh zeuh reng a,

~~ahm~~ inhm kan chak ve hle thin. Kum taup lam.
october thlaah hnasin kut a am leh dawn tih ka
hulh chuan a lo phur ve hle a, inhm theihna xerchang
a nih theih dawn awangin lo kal ve ngei a tur ta a.
Hunte liam zelin hnahsin kut pauch a lo thlang ta
xeng mai, Yeli pauch thuang takin a lo thlang a, kan
han inhm chu kan ~~the~~ hlin dun kher mai! Zarah
chuan kan riak dura sami tur kan ngah ~~the~~ dun hle
a, ~~the~~ chuta a sami ka julru khawih em ente chu
hei h' a ni. Middle school kan kal laia, ka sual theih
ziate mi tikbuai ka chin leh ai naupang lihduhdah ka krat
zia le, nu leh fa thenkhatte pauchin ka laka complain an
thehluh thinte kha ka hrereng thin. ~~Kho~~ Khathang ~~the~~ chung
paucha zirtirtuten min hnawthhuak loua, tha taka min zilh
thinte leh kan Headmaster lu Zonuran lu chungu kut nghata
min taungtai saka, mi tha tak nia ka lo thanlen theih nan
min dilsakte kha ka theihngulh ngai loua, nu leh pate
lu chungu kut nghata in taungtai tin tur tih kan home
work turna hrem ka taunka khan fa ka neih ve hunah,
an lan nu tha taungtai sak theite nih turna lian ~~tan~~ ^{tak.} min

①
nehtir a, lehkhā zī sang lem lo mah ila, mahni intodelha
dik taka nung turin min fui nasa hle a, hetiang dīnhmura
ka dīnthēh chhan hi & ZIRTIRTV THA kan neih rang a ni tih
ka theih-ngihl ngailo. Yūn min hūlh a, a ni chu turah
puanthui thām nūn, a mahin claur a nei a, ~~mah~~ mahni
intodelhin hlim takin a nun a hrang mek a, Kohhran leh
khaurlang larrah a theih tamfa inhmargin ni tangkai tak
a ni a, ka van laurhui tak en!

Kunte lo liam zelin kei pauch turah chuan

ka ngaihsan en en thin zirtirter fel tak takte, fa ang
maia min hrangaihter miss hrui te ang khan zirtirter hna
thauk ve tamhin, Sialsuk khuaah ka aum mek a, ka nante
fahnih ka aumhui bank a, ka nu pauch hna hahthlak tak
thauk ngai loin kan siam ve thei ta. Heng zang zang
ka ngaihtuah hian ZIRTIRTV THA te hi MISSIONARY rofui
tak an lo ni tih ka hrethiam ta...